

До
Председателя
на научно жури, определено със
заповед № 3-РК-343/17.07.2017г.
на Ректора на Нов български университет,
гр. София

СТ А Н О В И Щ Е

от д-р Вълчин Здравков Даскалов, доцент по
гражданско и семейно право при ЮФ на
УНСС, външен член на научното жури

относно: защита на дисертационен труд на
тема **„Правна природа на плана за
оздравяване на търговец в
производството по несъстоятелност”**
с автор Емил Йорданов Радев, за
присъждане на образователната и научна
степен „доктор” по научната специалност
„гражданско и семейно право”

Уважаеми членове на Научното жури,

С решение на Факултетния съвет към Магистърски факултет (заседание 11/13.07.2017г.) съм избран, а със заповед № 3-РК-343/17.07.2017г. на Ректора на Нов български университет, назначен за външен член на Научно жури за провеждане на открито заседание за защита на дисертационен труд на тема **„Правна природа на плана за оздравяване на търговец в производството по несъстоятелност”** с автор Емил Йорданов Радев, за присъждане на образователната и научна степен „доктор”, професионално направление 3.6. „Право”, по научната специалност **„Гражданско и семейно право”**.

Декларирам, че нямам роднински връзки с кандидата, както и че не съм съавтор с него в съвместни трудове и публикации.

В изпълнение на задълженията си като член на журито предоставям настоящето становище.

I. Обща оценка на докторанта и на представения дисертационен труд

Емил Йорданов Радев е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка в докторска програма „Гражданско и семейно право”, НБУ, професионално направление 3.6. „Право”, научна специалност „Гражданско и семейно право”. През време на докторантурата си Емил Радев е положил предвидените изпити. Отчислен е с право на защита през 2017 г. Същевременно той изгражда политическа кариера като депутат в 41-то и 42-то Народно събрание и в това си качество е член на комисията по правни въпроси, участва в работата на и на множество други постоянни и временни комисии, работещи по правни проблеми. Вносител е на редица законопроекта. От 2014 г. е евродепутат.

Във връзка с дисертационния труд са посочени три публикации, една от които е пряко по темата. От завършването на висшето си юридическо образование в Икономически университет-Варна през 1998г. и до сега Емил Радев работи като адвокат във Варненската адвокатска колегия. Професионалните му интереси са

насочени в областта на корпоративното, търговското, финансовото, административното, международно-частното и гражданското право.

Дисертационният труд е подготвен под научното ръководство на проф. д-н Екатерина Матеева. Той е в обем 236 стр. (изложение, без библиография и друга сервизна информация). Направени са 257 бележки под линия. Библиографската справка на труда включва използвана богата научна и научно-приложна литература на български, английски и немски език.

Представеният автореферат вярно и точно представя работата като очертава нейният обект и предмет. Формулирани са целите и задачите на труда и методологията на изследване. Посочените в автореферата научни приноси и практическо значение на изследването отговарят на реално постигнатите резултати.

II. Оценка на научните и практически резултати и приноси на представения дисертационен труд

Значимостта и достойнствата на представения за защита дисертационен труд могат да бъдат определени от няколко фактора. Първият фактор е актуалността и особената стопанска и социална значимост на изследваната проблематика. През последните години производствата по несъстоятелност се увеличават лавинообразно и практиката показва, че българският опит не се различава от този на другите страни – развитието на производството в класическата ликвидационна фаза не води до очаквания резултат. Интересите, както на кредиторите, така и на длъжника са защитени много по-добре чрез развитието на производството по несъстоятелност в оздравителна фаза. Така планът за оздравяване на предприятието като юридическо средство, съчетаващо удовлетворяването на кредиторите със запазването и на предприятието на неплатежоспособния длъжник, придоби важно практическо значение като важна гаранция за стабилността на икономиката на страната. Целта на работата – да предложи едно цялостно изследване на правната природа на плана за оздравяване на предприятието и установявайки проблемите на правния режим *de lege lata* да създаде теоретична основа за бъдещото законодателно развитие на института, е обоснована и има важно значение в условията на развитие на пазарното стопанство. Поставените в работата конкретни научни задачи допринасят постигане на така формулираната цел и допринасят за актуалността на цялостното изследване.

На второ място, значимостта на работата се предопределя и от факта, че това е първото в българската правна литература цялостно систематично монографично изследване, посветено на правната природа на оздравителния план. Действително, в отделни съчинения са изказани различни виждания относно същността на плана за оздравяване на предприятието. Авторът е установил съществуващите четири теории за това (стр.31-36) и е предложил обоснована критика като на тази основа е развил своята собствена теза.

На трето място, като важно достойнство на работата може да се изтъкне използваният от автора цялостен подход към изследването. Той е успял да подчини на своята теза за двойствената природа на оздравителния план – като средство за удовлетворяване на кредиторите и същевременно механизъм за запазването и на предприятието на неплатежоспособния длъжник, цялата логика на дисертационния труд. Именно тази двойствена природа е използвана като критерии за анализ на всички особености на изследвания правен институт. На тази основа е разгледано съдържанието на плана. Въз основа на този критерий са групирани и лицата, които имат право да предлагат оздравителен план и е изследвано и действието му. Този подход е позволил на автора да открие нови особености на правния институт като го изследва от съвсем нова гледна точка. Този начин на работа е позволил да се постигнат чисто теоретични изводи и

обобщения като в тяхната основа е залегнал обстоен анализ на съдебната практика. Авторът не се е задоволил само с български съдебни решения, а е обсъдил и някои важни за изследването решения на Съда на Европейския съюз.

На четвърто място, като особено достойнство на дисертационния труд следва да се изтъкне изключително удачното съчетаване различните методи на научно изследване. Избраната от автора методология и методика на изследване допринася за постигане на поставената цел и решаване на конкретно поставените задачи в дисертационния труд. Наред с типичните за подобни разработки логически методи на анализ и синтез, индукция и редукция, в предложената работа изключително широко са застъпени и историческият и сравнителноправният методи на изследване. Стегнатият анализ на развитието на правната уредба на оздравителния план дава възможност на читателя по-лесно да възприеме вътрешната логика на разглежданата проблематика (стр.22-30). Това се постига и чрез предложени обстоен анализ на различни чуждестранни законодателства и научни доктрини.

Създадената от автора структура на дисертационния труд логично отговаря на темата и на целите на изследването. Особено внимание следва да се обърне на глава Първа, която има програмен характер и предлага анализ на правната същност на изследвания институт (стр.37-43). Наистина предложеното определение е малко плахо и като че ли непълно. Авторът определя оздравителния план като "юридическо средство", което е родово понятие – юридически средства са и сделките и съдебните актове. В тази част от работата той не идентифицира вида на това юридическо средство. По нататък съвсем естествено той стига до важен извод: *„обсъжданото правно явление е без аналог в позитивното ни право“* (стр. 163) и подчертава изрично *„уникалния характер на плана за оздравяване“* (стр. 175). Работата би спечелила, ако авторът направи и аргументира този извод още в общо теоретичната глава първа: оздравителният план е уникален самостоятелен вид правно средство, което няма аналог в българското право.

Работата е написана на стегнат и прецизен юридически език. Чете се лесно, изложените тези са логични и разбираеми и добре аргументирани. Използваният научен апарат е коректен и достатъчен. Може да се отправи препоръка, доколкото са използвани източници в Интернет, да се посочва точното време на последен достъп.

В представения за защита дисертационен труд са налице сериозни научни резултати и приноси към развитието на българската правна наука. Следва да бъдат посочени някои по-важни конкретни постижения:

- в разбирането на оздравителния план се подхожда като към правно средство, което има продължително битие във времето. В повечето съчинения планът се разглежда съвсем формално като юридически акт, чието значение се концентрира в съдебното решение за утвърждаването му. В настоящата работа се обръща специално внимание на втората част от правното битие на оздравителния план, която започва именно с утвърждаването му от съда. Изпълнението на плана практически води до оздравяването на предприятието.

- работата предлага нова теория за правната същност на плана за оздравяване на предприятието, подчертава неговата двойствена природа – като средство за удовлетворяване на кредиторите и същевременно механизъм за запазването и на предприятието на неплатежоспособния длъжник. Изследван е и сложният смесен фактически състав, чието осъществяване води до действието на плана;

- нов за българската правна книжнина е и сравнителният анализ на плана за оздравяване и плана за стабилизация. Стабилизационното производство е сравнително нова правна материя, която към момента на изследването дори не е била в сила. Това не е попречило на автора смело да направи своите изводи;

- предложен е нов подход към изследването на съдържанието на оздравителния план. Неговите елементи се разглеждат в две обособени групи – такива, които се отнасят до удовлетворяването на кредиторите и такива, които са насочени към спасяване на предприятието на длъжника и предотвратяване на обявяването в несъстоятелност. Безспорен принос е и предложената нова класификация на способите за оздравяване: способности, засягащи структурата на дълга и способности, уреждащи източниците на средства;

- важно теоретично и практическо значение има добре аргументираната теза, че началото на оздравителното производство се поставя от момента на предлагане на план за оздравяване, а не от момента на неговото допускане от съда;

- предложено е подробно изследване и систематизация на действието на оздравителния план. Авторът основателно въвежда негова класификация: преобразуващо, правосъздаващо и заместващо действие;

- предложеният анализ на хипотезите на оздравяване на предприятието с международен елемент придава допълнителна дълбочина на работата. Изследването на приложимото европейско право, особено на новия Регламент (ЕС) 2015/848, е особено ценно, както за теорията, така и за практиката.

Наред с предложения задълбочен теоретичен анализ на изследваната тема Емил Радев предлага и изследване на множество проблеми с важно практическо значение. Адвокатската практика на автора му е дава възможност да забележи и коментира редица слабости в правната уредба и да направи множество предложения за усъвършенстване на законодателството (общо 14). В цялата работа се използват и аргументи от наличната съдебна практика, която също е анализирана критично. Редица теоретични разсъждения позволяват да се обосноват нужни тълкувания на някои не съвсем ясни правни норми. От практическа гледна точка особено полезен е предложеният анализ на процесуалните последици от осъществяването на фактическия състав на оздравителен план, особено влиянието върху висящите съдебни производства по предявените установителни искове по реда на чл. 694 ТЗ и отменителните искове за попълване на масата на несъстоятелността. Практически интерес представлява и анализът на хипотезите на оздравителна фаза по отношение на търговец, който не е пререгистриран в новия търговски регистър.

По мое убеждение постигнатите резултати и приноси на докторанта доказват не само задълбочените му теоретични познания в областта на цялото частно право, но и неговите способности за самостоятелни научни изследвания и изграждането на цялостни обосновани теории. Авторът на работата се доказва като блестящ юрист и изграден учен-изследовател.

III. Критични бележки и препоръки

Към дисертационния труд могат да се отправят и някои критични бележки и препоръки, които по никакъв начин не могат да дискредитират неговите безспорни достойнства, а целят да провокират творческо-изследователския подход на докторанта.

С оглед на законодателния опит на автора може да се очаква направените предложения за усъвършенстване на законодателството да бъдат малко по-конкретни – никъде в работата той не си е позволил да предложи съвсем конкретен текст за допълване и изменение на закона. В работата са налице не малко обосновани критики и на много други несъвършени норми, въпреки това авторът се е въздържал да прави предложения за усъвършенстването им. Все пак този подход не може да бъде определен като недостатък на работата – прибързани и необосновани предложения *de lege ferenda* биха навредили повече.

В дисертационния труд се наблюдават някои бележки под линия, които имат само обяснителен характер (напр. бел.№ 80 и 81 на стр. 78, които обясняват института на временния синдик и синдика). Те се на необходими и само утежняват текста (такива са напр. и бел.№ 100 на стр. 90, № 108 на стр. 97, № 120 на стр. 104, № 140 на стр. 123 и др.).

Предложената глава четвърта е доста обширна и до голяма степен излиза извън конкретната тема на дисертационния труд. Предложеният общ поглед върху производствата по несъстоятелност с международен елемент, както и новите моменти, които урежда Регламент (ЕС) 2015/848 безспорно са интереси за читателя. Твърде малко е, обаче, изложението посветено на оздравителната фаза и особено на оздравителния план в тези производства.

IV. Заключение

Предвид изложените по-горе съображения, в заключение убедено изразявам положителната си оценка на представения за защита пред научно жури дисертационен труд на тема *„Правна природа на плана за оздравяване на търговец в производството по несъстоятелност“*. Считам, че работата отговаря на всички изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на Наредбата за развитието на академичния състав на НБУ, за получаване на образователната и научна степен „доктор“, поради което предлагам на г-н Емил Йорданов Радев - докторант на самостоятелно подготовка при Магистърски факултет, НБУ – да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“, професионално направление 3.6. „Право“, по научната специалност *„Гражданско и семейно право“*.

Член на научното жури:

(доц. д-р Вълчин Даскалов)
08.09.2017 г.
гр. София